

KIRJALLINEN KYSYMYS 759/2013 vp

Vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuus muuttuvassa ympäristössä

Eduskunnan puhemiehelle

Erityisesti pääkaupunkiseudulla pankkiautomaatteihin liittyvä rikollisuus on kasvanut viime vuosina. Rikolliset ovat kopioineet pankkikortteja huomaamattomilla automaatteihin asennettavilla laitteilla ja urkkineet tunnuslukuja kameroiden avulla. Turvallisuusohjeena edellä mainittujen rikosten estämiseksi on tunnusluvun suojaaminen. Monet vammaiset henkilöt ovat kuitenkin estyneitä tunnusluvun suojaamisesta. Esimerkiksi pyörätuolia käyttävät tai ne, joilta toinen käsi puuttuu, altistuvat turvallisuushalle.

Yksi vammaispoliittisen ohjelman 2010–2015 kärjistä on yhteiskunnan esteettömyyden laaja-alainen vahvistaminen ja lisääminen. Automaattien tunnusluku-urkinnat ovat hyvä esimerkki muuttuvista uhkista, jotka kohtelevat vammaisia eri tavoin kuin muuta väestöä ja ovat ristiriidassa yhtäläisten mahdollisuuksien kanssa.

VAMPOssa on osin otettu näitä asioita huomioon. Siinä todetaan, että "vammaisten ihmisten palvelut turvataan muuttuvassa teknologia-ympäristössä".

Vammaispolitiikassa painopiste on siirtynyt huollosta ja hoivasta palveluihin ja kuntoutukseen, tavoitteena itsenäinen suoriutuminen. Tällöin myös vammaisten kohtaamiin muuttuviin uhkiin reagoiminen nousee entistä tärkeämmäksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus huomioi vammaisten henkilöiden kohtaamat muuttuvat uhat ja turvaa tasavertaiset mahdollisuudet elää ja toimia yhteiskunnassa?

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 2013

Leena Rauhala /kd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Leena Rauhalan /kd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 759/2013 vp:

Miten hallitus huomioi vammaisten henkilöiden kohtaamat muuttuvat uhat ja turvaa tasavertaiset mahdollisuudet elää ja toimia yhteiskunnassa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitus on valmistellut YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen ratifiointia ja toimeenpannut Vammaispoliittista ohjelmaa (VAMPO). Ratifiointia valmisteleva työryhmä saa työnsä valmiiksi tämän vuoden loppuun mennessä. Ratifioinnin jälkeen yleissopimuksen velvoitteista tulee osa kansallista lainsäädäntöä eikä sopimuksen vastaisten käytäntöjen ylläpitämistä tai syntymistä voida pitää hyväksyttävänä. VAMPO:on sisältyvillä toimenpiteillä osaltaan toimeenpannaan yleissopimusta kansallisesti. Toimenpiteiden toteutumista seuraa Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL).

Hallitus on ohjelmansa mukaisesti valmistellut yhdenvertaisuuslainsäädännön uudistamista yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Uudistuksen tavoitteena on uusi yhdenvertaisuuslainsäädäntö, joka turvaa tehokkaasti yhdenvertaisuuden syrjintäperusteesta riippumatta. Samalla lain noudattamisen valvontaa on tarkoitus tehostaa. Uudistusta koskeva luonnos hallituksen esitykseksi on ollut keväällä 2013 laajalla lausuntokierroksella, ja tavoitteena on antaa asiaa koskeva esitys eduskunnalle vielä kuluvan vuoden aikana. Uusi lainsäädäntö tulee parantamaan vammaisten henkilöi-

den suojaa syrjintää vastaan ja edistämään heidän yhdenvertaisten mahdolluuksiensa toteutumista yhteiskunnassa.

Poliisi turvaa vammaisten henkilöiden turvallisuutta kuten muidenkin väestöryhmien ja korostetusti silloin, jos heillä on heikentynyt mahdollisuus puolustaa itseään. Poliisi suuntaa voimavarojaan sekä kokemuksen että tilastotietoon perustuvan analyysitoiminnan avulla. Tilastotietoon perustuvan analyysin kautta on mahdollisuus paljastaa myös uusia rikosilmiöitä ja turvallisuushuhtia. Jos johonkin väestöryhmään kohdistuvat tiettyntyyppiset rikokset suhteellisesti alkavat lisääntyä, on poliisilla mahdollisuus suunnata niiden ehkäisyyn ja selvittämiseen pikaisesti voimavaroja. Tällaista toimintaa voisi olla esimerkiksi pankkiautomaattien lähistöllä tapahtuvan rikollisuuden valvonta yhteistyössä automaatteja ylläpitävien yritysten ja yksityisen turvallisuussektorin kanssa.

Koulutus, valistus ja tiedottaminen ovat tärkeitä keinoja ehkäistä turvallisuusuhkien toteutumista. Uusien rikollisuusilmiöiden ilmaantuessa on tärkeää, että kansalaiset saavat niistä tiedon ja pystyvät varautumaan niihin. Tiedottamiseen voivat osallistua viranomaisten ohella esimerkiksi pankit, vakuutusyhtiöt, kauppaliikkeet ja kansalaisjärjestöt. Tiedottamista on myös mahdollista suunnata erikseen eri ikä- ja vähemmistöryhmille mukaan lukien vammaiset henkilöt.

Sisäasiainministeriö suunnittelee ja toteuttaa erilaisia toimenpiteitä ja hankkeita yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja syrjinnän torjumiseksi. Toimenpiteiden suunnittelussa, toteutuksessa ja niiden vaikutusten seuraamisessa tehdään tiivistä yhteistyötä eri ikä- ja vähemmistöryhmiä edustavien järjestöjen kanssa mukaan lukien vammaisia ihmisiä edustavat järjestöt. Sisäasiainministe-

riö on myös mukana Valtakunnallisen vammaisneuvoston (VANE) toiminnassa.

VANE on ollut yhteydessä sisäasiainministeriöön ja toivonut, että pankkiautomaattien käyttöön liittyvistä turvallisuushista vammaisille henkilöille järjestettäisiin tapaaminen. Sisäasiainministeriö järjestää lokakuussa 2013 asiaa koskevan keskustelutilaisuuden, ja on kutsunut siihen pankkiautomaatteja ylläpitävät yritykset,

Valtakunnallisen vammaisneuvoston ja vammaisjärjestöjen edustajia. Ministeriöstä tilaisuuteen osallistuu sekä poliittisen johdon edustajia että turvallisuus- ja yhdenvertaisuuskysymyksistä vastaavia virkamiehiä. Tilaisuuden tavoitteena on yhdessä kartoittaa keinoja ja etsiä ratkaisuja siihen, että vammaisilla henkilöillä olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet asioida pankkiautomaateilla turvallisesti.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 2013

Sisäasiainministeri Päivi Räsänen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 759/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Leena Rauhala /kd:

Vad gör regeringen för att beakta de föränderliga hot som personer med funktionsnedsättning utsätts för och för att tillförsäkra dem likvärdiga möjligheter att leva och fungera i samhället?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Regeringen har berett ratificeringen av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och genomför det handikappolitiska programmet (VAMPO). Den arbetsgrupp som har berett ratificeringen kommer att slutföra sitt arbete före slutet av året. Efter ratificeringen införlivas skyldigheterna enligt konventionen i den nationella lagstiftningen och då kan vidmakt-hållandet eller uppkomsten av praxis som strider mot konventionen inte anses som godtagbart. Genom åtgärderna i handikappolitiska programmet genomförs konventionen på nationell nivå. Genomförandet av åtgärderna följs upp av Institutet för hälsa och välfärd (THL).

Regeringen har i överensstämmelse med regeringsprogrammet berett en reform av lagstiftningen om likabehandling i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna och frivilligorganisationerna. Syftet med reformen är att utarbeta ny likabehandlingslagstiftning som på ett effektivt sätt tryggar likabehandling oavsett diskrimineringsgrund. Tillsynen över att lagen följs ska samtidigt effektivteras. Ett utkast till en regeringsproposition om reformen har våren 2013 varit ute på omfattande remiss och målet är att en

proposition om detta kan överlämnas till riksdagen ännu under innevarande år. Den nya lagstiftningen kommer att bättre skydda personer med funktionsnedsättning mot diskriminering och främja att deras möjligheter till likabehandling i samhället tillgodoses.

Polisen tryggar säkerheten för personer med funktionsnedsättning liksom även för andra befolkningsgrupper, och dessutom accentuerat då någon har försvagade möjligheter att försvara sig. Polisen riktar sina resurser utgående från såväl erfarenhet som analyserad verksamhet baserad på statistiska uppgifter. Utifrån analyser som baserar sig på statistiska uppgifter kan man också avslöja nya brottsfenomen och säkerhetshot. Om brott av en viss typ mot någon särskild befolkningsgrupp börjar öka proportionellt, kan polisen snabbt rikta resurser till att förebygga och reda ut brotten. Sådan verksamhet kan vara t.ex. att man i samarbete med företag som underhåller bankautomater och den privata säkerhetssektorn övervakar områden i närheten av bankautomater för att förebygga och utreda brott.

Utbildning, upplysning och information är viktiga redskap när det gäller att förebygga säkerhetsrisker. När nya brottsföreteelser yppar sig är det viktigt att medborgarna får information för att bättre kunna bereda sig på situationen. Information kan utöver av myndigheterna även ges ut av t.ex. banker, försäkringsbolag, affärskedjor och frivilligorganisationer. Informationen kan också särskilt riktas till olika ålders- och minoritetsgrupper inklusive personer med funktionsnedsättning.

Inrikesministeriet planerar och genomför olika åtgärder och projekt i syfte att främja likabehandling och bekämpa diskriminering. Planeringen och genomförandet av åtgärderna och

uppföljningen av effekterna från dem utförs i nära samarbete med organisationer som företräder olika ålders- och minoritetsgrupper, inklusive organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning. Inrikesministeriet medverkar också i den verksamhet som bedrivs av Riksomfattande handikapprådet (VANE).

Riksomfattande handikapprådet har kontaktat inrikesministeriet och framställt en önskan om att det ordnas ett möte för att behandla de säkerhets- hot i anslutning till användningen av bankautomater som personer med funktionsnedsättning utsätts för. Inrikesministeriet ordnar i oktober

2013 ett diskussionsmöte om frågan och har till mötet bjudit in företrädare för företag som underhåller bankautomater, Riksomfattande handikapprådet och handikapporganisationerna. Från ministeriet deltar både företrädare för den politiska ledningen och tjänstemän som ansvarar för säkerhets- och likabehandlingsfrågor. Syftet med mötet är att tillsammans kartlägga metoder för och finna lösningar på hur personer med funktionsnedsättning ska beredas likvärdiga möjligheter att på ett tryggt sätt sköta sina bankärenden i bankautomaterna.

Helsingfors den 3 oktober 2013

Inrikesminister Päivi Räsänen